

Številka: 071-4/2025-1

Datum: 1. 7. 2025

Zadeva: Odgovor Univerze v Ljubljani Teološke fakultete na neresnične navedbe v medijih in drugje

Teološka fakulteta (uradno ime Univerza v Ljubljani Teološka fakulteta) je znanstvena in strokovna ustanova, leta 1919 ustanovna članica Univerze v Ljubljani. Fakulteta se je skozi čas močno spremenila, nanjo se vpisujejo študenti z različno ideološko in versko podlago. Na njej so študirali in študirajo deklarirani ateisti, protestantje, evangeličani, judje, celo budisti in muslimani. Že dlje časa ni samo »študij za duhovnike« in ni nikakršen »verski nauk«, ampak je organizirana mnogo širše, za vse tiste, ki želijo znanstveno raziskovati različna etična, filozofska, psihološka in tudi religijska vprašanja. Analogijo lahko naredimo z zasebnimi vrtci in osnovnimi in srednjimi katoliškimi šolami, kamor se vpisujejo in so enako sprejeti otroci različno vernih in nevernih. Toliko bolj je od verskih vsebin ločena katedra za področje družinske terapije, ki že 25 let izobražuje psihoterapevte v Sloveniji. Je trenutno edini v Sloveniji akreditiran psihoterapevtski študij, ki močno presega ostala usposabljanja, saj študentje lahko psihoterapijo visokošolsko študirajo kar 13 let, pogoj za psihoterapevtsko delo sedaj pa je opravljenih 9 let psihoterapevtskega študija. Ostali programi zasebnih inštitutov (tako zdravstvenih, kot nezdravstvenih) imajo običajno vsaj za več kot za polovico manjši obseg. Zato ni presenetljivo, da je ta katedra najbolj primerna tarča neutemeljenih in politikantskih napadov v medijih.

Najbolj napadajo integriteto, ugled in čast enega od začetnikov področja družinske psihoterapije na fakulteti, sedaj sicer že 5 let upokojenega zaslužnega prof. dr. Christiana Gostečnika. Prof. Gostečnik ima tri doktorate – iz psihologije (UL Filozofska fakulteta), teologije (UL Teološka fakulteta), in iz klinične psihologije v Združenih državah. Ima opravljeno tudi izobraževanje za družinskega terapevta, ki ga priznava največje združenje družinskih terapevtov na svetu (to je American Association of Marriage and Family Therapy). Trojni doktor s številnimi referencami je primerna tarča napadov tistih, ki že 20 let skušajo ustaviti sprejem psihoterapevtskega zakona. Profesor je doktoriral iz klinične psihologije v ZDA in nostrificiral doktorat na Univerzi v Ljubljani kot specializacijo iz klinične psihologije, za kar ima veljavno uradno potrdilo Univerze v Ljubljani. Univerza v Ljubljani piše, da je bila v tistem času leta 1997 po takratnem zakonu tudi pristojna za tako nostrifikacijo, med drugim ji je vlogo posredovalo

samo Ministrstvo za zdravje. Vsekakor pa so vsi namigi na goljufije klevetanje, kar je tudi kazensko in civilno pregonljivo, zato Teološka fakulteta vse tovrstne napade obsoja.

Ker je prof. Gostečnik tudi duhovnik, se mu zlahka očita osebne verske poglede. In v bogati izdaji njegovih publikacij na različnih področjih objavljanja (preko 1000 enot) se najde kak stavek, ki se ga vzame iz konteksta in ki bi izkazoval njegova osebna prepričanja, čeprav je namenjen specifični publiki za lažje razumevanje. Strogo pa se od tega distancira – tako on, kot drugi visokošolski učitelji katedre (od katerih ni nihče duhovnik) – v psihoterapevtskih procesih in svojem profesionalnem delu. Prvi člen etičnega kodeksa družinskih terapevtov namreč zahteva, da družinski terapevti »nudijo profesionalno pomoč brez diskriminacije na podlagi rase, starosti, etnične pripadnosti, družbenoekonomskega statusa, invalidnosti, spola, zdravstvenega stanja, vere, narodnostne pripadnosti ali spolne usmerjenosti.« Zato študij družinske psihoterapije nikakor ne pomeni, da je ta smer verska, cerkvena, ipd.

Psihoterapija ni teologija, četudi se družinsko terapijo skuša tako prikazati v medijih. Njena umestitev na Teološko fakulteto je posledica zgodovinskih okoliščin – v tistem času nekatere druge fakultete niso bile zainteresirane za to področje, čeprav si je takrat prof. Gostečnik za to prizadeval. Pa tudi sedaj v programih družinske terapije sodelujejo številni profesorji z Medicinske fakultete (še posebej Katedra za psihiatrijo).

Programi družinske terapije so razvili odprte poglede. Še več, družinska terapija usposablja ljudi za svobodno izbiro vseh prepričanj, tako spolnih, verskih kot tudi ideoloških, političnih... **Ogromno diplomantov – psihoterapevtov sodeluje z Legebitro (civilno družbena organizacija LGBTIQ+) in obravnava istospolne pare povsem na enak način kakor vse ostale.** Naj navedemo le izsek iz intervjuja prof. Gostečnika (*Pedofilija je absoluten kriminal*, leta 2013) za enega od dnevnih časopisov: »Kako na fakulteti obravnavate homoseksualnost?« »Odprti smo za vse. Nismo tisti, ki bi razsojali, kaj, kdo, s kom in zakaj, ampak ponujamo pomoč. Pri homoseksualnosti je toliko nejasnih in krivičnih obsodb. Še danes nihče ne ve, zakaj je nekdo homoseksualec. Nimamo zadnjega odgovora; to je v naravi človeka. Mi se ukvarjamo s tem, kako pristopiti k človeku, ki je v stiski in išče pomoč.«

K odprtosti se študente spodbuja že tekom študija, prav osebna izkušnja psihoterapije (ki je nujna za pridobitev usposobljenosti) pa zmanjšuje morebitna ozka osebna prepričanja. Če kakšen psihoterapevt dela drugače, ga zavezuje etični kodeks, po novem zakonu ga bo zavezovala tudi obvezna zbornica, ki bi morala morebitne kršitve izjemno resno obravnavati in sankcionirati. Za obvezno zbornico, ki bi takšne primere resno obravnavala, smo se ves čas priprave zakona močno angažirali ravno družinski terapevti.

Družinski terapevti se distanciramo od pojma odtujevanja, ker je praksa pokazala, da je ta pojem izjemno škodljiv in da se ga v sodnih procesih pogosto zlorablja za osebna maščevanja enega od staršev. Tako bi bilo v popolnem nasprotju z našim etičnim kodeksom (1.8 člen), da bi partnerje spodbujali, da ostanejo v nezdravih odnosih. Še manj v nevarnih odnosih. To bi bilo neetično, nesprejemljivo, škodljivo in zrelo za takojšnji odvzem licence. Družinski terapevti Teološke fakultete ne spodbujamo ohranjanja zakonov ne glede na vse, četudi ima del psihoterapevtov lahko osebna katoliška prepričanja. Takšno prakso strogo obsojamo in se od nje distanciramo. Koncept odtujevanja je v Slovenijo uvedla socialna in pravna stroka (in ne teoloska, še manj pa psihoterapevtska!). Nevladne organizacije (SOS

Telefon, DNK idr.) in psihoterapevti se aktivno oglašajo proti temu pojmu. Še več, ravno naši družinski terapevti predavajo mnogim CSD-jem in opozarjajo na nevarnosti, ki jih prinaša koncept odtujevanja!

Prav tako se ograjujemo od ideje, da bi psihoterapevt smel vplivati na odločitve žensk (in moških) glede svojega telesa, na primer glede jemanja kontracepcije, splava, predčasnega končanja življenja ipd. Vse te teme so absolutna odločitev vsakega posameznika in psihoterapevti nikoli ne bi smeli niti posredno insinuirati odločitve uporabnikov. Svoboda uporabnika psihoterapevtskih storitev je za psihoterapevta ena od največjih vrednot. Če nekdo krši ta načela, bi moral biti resno in strogo sankcioniran in obravnavan na Zbornici psihoterapevtov Slovenije. Če bi psihoterapevt močna osebna stališča vsiljeval ljudem, bi moral biti sankcioniran in v primeru nadaljevanja trajno izgubiti dovoljenja za delo.

Naj na koncu omenimo samo še zavajajoč članek v Mladini, z naslovom *Teologi iščejo bližnjice, kako priti v javne šole*, ki je poln neresnic. Za zaposlitev v javni šoli je v zakonodaji namreč določeno, da zadostuje študij na ustreznem dvopredmetnem programu (npr. dvopredmetni pedagogiki). V članku zamolčijo, da že 25 let obstaja možnost in pogodba med Filozofsko ter Teološko fakulteto, da študenti lahko študirajo en dvopredmetni program na FF (npr. pedagogiko) in drug na TF. Ta dogovor ni v ničemer povezan z idejo »verouka v šoli«, kot se lažno navaja. V šole torej pridejo zaradi dvopredmetnega programa na Filozofski fakulteti, ne zaradi »teologije«. Absurd je, da je do sedaj 25 let bila možnost na TF izbrati dvopredmetno smer »teologija«, in torej ne bi potrebovali nobene bližnjice, letos pa bi bila edina novost, da bi lahko namesto smeri »teologija« izbrali smer »družinski študiji« (niti ne družinske terapije). Problematiziranje tega je tako povsem nesmiselno in meji že na diskriminacijo. Pri psihoterapevtskem zakonu pa je šlo izključno za iskanje rešitev tam, kjer so potrebe največje. Pomembno je, da otroci in mladostniki dobijo čimprejšnjo strokovno pomoč.

V želji po diskreditaciji naših prizadevanj za zakon so nasprotniki zakona med več kot 60 kompetencami enega programa družinske psihoterapije našli eno, ki omenja uporabo religioznega odnosa za pomoč pri težavah (pri seveda vernih uporabnikih). Vendar so tudi pri tem očitku zgrešili. Kompetenca je namreč vezana le na en izbirni predmet, ki ga študenti prostovoljno izberejo – predmet je namenjen pripravi svetovalcev (program ima tudi ne-terapevtsko smer) za delo v konfesionalnih ali drugih nevladnih organizacijah, kjer je taka kompetenca potrebna, seveda pa se ne uporablja v okoljih, kjer to ni primerno.

Družinska terapija ni verski nauk, niti verouk, niti ideološka osnova za podajanje verskih informacij. Družinska terapija je zelo resen, znanstven, strokoven, na dokazih utemeljen najdaljši študij psihoterapije v Sloveniji. Popolnoma krivično in nesprejemljivo je, da zaradi lokacije in enega od svojih začetnikov, ki je že upokojen, doživlja toliko napadov, vse v imenu ustavitve zakona in ideološkega (kulturnega) boja. Od slovenske vlade in vseh poslancev pričakujemo, da spoštujejo ureditev visokega šolstva v Sloveniji in nadaljujejo s sprejemom zakona.

Pripravi:

**prof. dr. Robert Cvetek, univ. dipl.
psiholog, spec. zakonske in družinske
terapije**

predstojnik Katedre za zakonsko in
družinsko terapijo ter psihologijo in
sociologijo religije

Doc. dr. Tadej Stegu

Dekan UL TEOF